

VI. stretnutie

9. téma: Rozlišovanie a rozhodovanie

Úryvok zo Sv. Písma:

(Sk 15, 6 - 11)

Apoštoli a starší sa zišli a skúmali túto vec. A keď nastala veľká hádka, vstal Peter a povedal im: „Bratia, vy viete, že Boh si ma od prvých dní vyvolil spomedzi vás, aby pohanovia z mojich úst počuli slovo evanjelia a uverili. A Boh, ktorý pozná srdcia, vydal im svedectvo, keď im dal Ducha Svätého tak ako nám; a neurobil nijaký rozdiel medzi nami a nimi, keď vierou očistil ich srdcia. Prečo teda teraz pokúšate Boha a chcete položiť na šiju učeníkov jarmo, ktoré nevládali niesť ani naši otcovia, ani my?! A veríme, že aj my budeme spasení milosťou Pána Ježiša takisto, ako oni.“

Zamyslenie

Rozlišovanie na jeruzalemskom sneme viedlo k rozhodnutiu, že pohanokresťania nemusia zachovávať židovské rituálne predpisy. Toto rozhodnutie sa narodilo ľahko, keďže nastala v spoločenstve veľká hádka. Vtedy prehovoril Peter ako ten, ktorý má kľúče od nebeského kráľovstva (por. Mt 16, 19). Peter si uvedomuje svoju moc, podobne ako Pavol, ktorý pre vyriešenie celej záležitosti prišiel do Jeruzalema. Primát Petra je jasne zdôraznený. On hovorí: „Boh si ma od prvých dní vyvolil spomedzi vás“ (Sk 15, 7). V spoločenstve cirkvi sme si všetci rovní, máme rovnakú dôstojnosť pred Bohom, ale každý má inú zodpovednosť a kompetenciu, ktoré treba rešpektovať. Ak to tak nie je, vznikne anarchia, nakoľko cirkev nie je nejaké občianske združenie, alebo politická strana, kde sa hlasovaním prijímajú uznesenia.

Rozlišovanie a rozhodovanie v spoločenstve cirkvi pri riešení rôznych pastoračných výziev sa uskutočňuje v adorácii, modlitbe a v kontakte s Božím slovom, ako nám to pripomína pápež František (homília pri otvorení synody). V tomto zmysle je možné rozlišovanie považovať za jeden z elementárnych prvkov procesu synodality, pretože spoločné rozlišovanie vo vlastnom slova zmysle neznamená dospieť k rozhodnutiu tak, že sa dajú dokopy individuálne rozlišovania. Spoločenstvo v modlitbe a v načúvaní Božieho slova, samo seba rozpozná ako živý organizmus, kde osoby, ktoré ho tvoria pri zachovaní jednotlivých kompetencií a služieb v cirkvi, vytvárajú spoločenstvo srdc tak, že Duch Svätý môže pôsobiť a usmerňovať rozhodnutia podľa Božej vôle, „lebo Duch Svätý a my sme usúdili... (Sk 15, 28), pričom poznávacím princípom je láska. Ak spoločenstvo skutočne žije v láske, nielen o nej uvažuje, nachádza sa v privilegovanom stave vzhľadom k poznaniu duchovných skutočností a správneho rozlišovania a riešenia vzniknutých problémov a výziev.

Pomocné otázky pre diskusiu

V synodálnom štýle prijímame rozhodnutia prostredníctvom rozlišovania toho, čo Duch Svätý hovorí prostredníctvom celého nášho spoločenstva.

- Aké metódy a postupy používame pri rozhodovaní?
- Ako ich možno zlepšiť?

- Ako podporujeme spoluúčasť na rozhodovaní v rámci hierarchických štruktúr?
- Pomáhajú nám naše metódy rozhodovania počúvať celý Boží ľud?
- Aký je vzťah medzi konzultáciou a rozhodovaním a ako ich uplatňujeme v praxi?
- Aké nástroje a postupy používame na podporu transparentnosti a zodpovednosti?
- Ako môžeme rásť v spoločnom duchovnom rozlišovaní?

10. téma: Formovanie v synodalite

Drahí bratia kňazi, drahí bratia a sestry, v predchádzajúcom období sme sa spolu zamýšľali nad jednotlivými okruhmi synodálnej cesty. Aj keď bola situácia veľmi komplikovaná a osobné stretnutia boli veľmi obmedzené, predsa sa nádejám, že tieto stretnutia, hoci v rôznej forme, boli obohacujúce a že napomohli konkrétnemu pohľadu na život vo Vašej farnosti, či spoločenstve. Spoločne sme hľadali, ako náš nábožensky život môže skvalitniť a premietnuť našu vieru do konkrétneho života.

Všetkým Vám, duchovným pastierom a Vám, drahí bratia a sestry, ktorí ste sa do tohto procesu zapojili a sprevádzali ste ho svojimi modlitbami a obetami, vyjadrujem úprimné – Pán Boh odmeň!

Samozrejme, Cirkev sa chce naďalej s nádejou pozerieť do budúcnosti so zrakom upretým na svojho zakladateľa Ježiša Krista, ktorý nám prisľúbil svoju prítomnosť až do skončenia sveta (porov. Mt 28, 20). Synodálne putovanie pokračuje, aj keď sa niektoré výsledky už zdokumentujú do konečnej správy za Vašu farnosť, dekanáty a potom aj za naše biskupstvo, ktoré bude v rámci celoslovenského hodnotenia zaslané na príslušné rímske dikastérium.

Je preto potrebné, aby sme si pri tejto príležitosti načrtli perspektívu do budúcnosti, akým smerom by sa mohlo naše úsilie v tomto duchu uberať. Môžeme sa inšpirovať slovami sv. Pavla, ktoré uvádza v Prvom liste Korint'anom:

„Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus. Ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. Telo nie je jeden úd, ale mnoho údov. A keby noha povedala: „Nie som ruka, nepatrím k telu,“ tým ešte neprestáva patriť k telu. A keby povedalo ucho: „Nie som oko, nepatrím k telu,“ tým ešte neprestáva patriť k telu. Keby bolo celé telo okom, kde by bol sluch? A keby bolo celé sluchom, kde by bol čuch? Ale Boh rozložil údy, každý jeden z nich, v tele, ako chcel. Keby boli všetky jedným údom, kde by bolo telo? No takto je mnoho údov, ale iba jedno telo. A oko nemôže povedať ruke: „Nepotrebujem ťa!“ ani hlava nohám: „Nepotrebujem vás!“ Ba čo viac, údy tela, ktoré sa zdajú slabšie, sú nevyhnutne potrebné. A údy tela, ktoré pokladáme za menej ušľachtilé, zaodievame s väčšou úctou a naše nečestné údy majú tým väčšiu česť, kým naše čestné nič také nepotrebujú. Boh telo vyvážil tak, že slabšiemu údu dal väčšiu česť, aby nebola v tele roztržka, ale aby sa údy rovnako starali jeden o druhý. Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy, a ak vychvaľujú jeden úd, radujú sa s ním všetky údy. Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy.

A v Cirkvi Boh niektorých ustanovil po prvé za apoštolov, po druhé za prorokov, po tretie za učiteľov, potom sú zázraky, ďalej dary uzdravovať, pomáhať, viesť, dar rozličných jazykov.

Sú vari všetci apoštolmi? Sú všetci prorokmi? Všetci učiteľmi? Robia všetci zázraky? Majú všetci dar uzdravovať? Hovoria všetci jazykmi? Vari všetci vysvetľujú? Ale usilujte sa o vyššie dary milosti. A ešte vznešenejšiu cestu vám ukážem“ (1 Kor 12, 12-27).

Zamyslenie

Pri rozmanitosti nášho veku, zaradenia, farností a regiónov potrebujeme budovať medzi sebou jednotu, spolupatričnosť, vzájomnú podporu a úctu. Je dôležité, aby sme si vážili službu jeden druhého. Nie všetci sú biskupmi, kňazmi, členmi farských rád, miništrantmi, spevákmi atď. Nikdy však nemôžeme tomu druhému povedať, že ho nepotrebujeme, alebo je menejcenný. Nemôžeme sa k nemu ani tak vnútorne nastaviť a už vôbec nie správať. Zamyslíme sa nanovo nad Pavlovým obrazom Cirkvi ako tajomného Kristovho tela na naše podmienky. Nejde len o vymenovanie rôznych darov, ale predovšetkým o správne porozumenie ich rozmanitosti a potrebnosti v našich spoločenstvách.

V duchu spirituality sv. Pavla je dôležité pri práci pre Božie kráľovstvo pamätať na tri prvky spolupráce:

1. *Získať spolupracovníkov.* V časoch náboženskej neslobody z dôvodu prenasledovania a postihov bola pastorácia postavená na kňazovi. Máme síce príklady horlivých laických veriacich, činnosť v malých spoločenstvách atď., ale predsa vo všeobecnosti sa život vo farnostiach odvíjal od kňaza. Keďže kňaz nechcel vystaviť nebezpečenstvu straty zamestnania alebo šikanovania svojich veriacich, neraz vzal zodpovednosť na seba, hoci riskoval pozbavenie štátneho súhlasu, vyhrážky, nátlak, prekladanie z miesta na miesto a pod. V tomto smere dnes Cirkev môže slobodne angažovať v práci laických veriacich. Cirkev na Slovensku aj po 30-tich rokoch od pádu nespravodlivého režimu ešte na viacerých miestach čelí osamelej pastorácii kňaza.

Nesmieme však podľahnúť pocitu sebestačnosti: vystačíme si s tými, ktorých už máme. Majme odvahu získavať pre Kristovo evanjelium vždy nových spolupracovníkov. Spolupráca biskupa s kňazmi, kňazov medzi sebou, kňazov a laikov je nevyhnutnosťou, aby Božia stavba rástla. Pavlova činnosť nespočívala iba v ohlasovaní Krista, ale aj v zakladaní kresťanských spoločenstiev, v ktorých ustanovil predstavených, aby aj po jeho odchode pokračovali v evanjelizačnej práci. V našich spoločenstvách vieru nielen prežívame, ale ju máme aj odovzdávať. Rovnako aj našu angažovanosť v miestnom spoločenstve, najmä vo farnosti.

2. *Nadchnúť pre Božie kráľovstvo.* Pavlovo pôsobenie na misijných cestách je opísané týmito slovami: „Posilňovali srdcia veriacich a povzbudzovali ich, aby vytrvali vo viere, a že do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé utrpenia“ (Sk 14, 22).

Pavlova horlivosť za Pánov zákon ešte pred jeho povolaním za apoštola bola známa. Keď sa stal Kristovým apoštolom, túto horlivosť zapojil do služby evanjelia. Nadchnúť spolupracovníkov znamená ukázať im evanjelium také, aké skutočne je – radostným posolstvom. Často nám to pripomína terajší Svätý Otec František. Náš pohľad nemôže ostať len pri jednej strane mince, ktorou sú ohrozenia viery (liberalizmus, konzumizmus, sekularizmus, vlačnosť). Iste, všetci si uvedomujeme tieto negatívne bremená, ale pamätajme aj na slová Apoštola národov: „Kto nás odlúčil od lásky Kristovej? (...) ani smrť, ani život, ... ani výška, ani hĺbka“ (Rim 8, 35-39). My kresťania, v našich slovenských podmienkach môžeme a máme aj verejným spôsobom prejavovať to, čím je Kristovo evanjelium. Sme povolaní ukázať zodpovedne, že viera je slobodnou odpoveďou človeka, ktorý sa pre Krista rozhodne z osobného presvedčenia, lebo kresťanstvo mu ukáže, ako správne praktizovať slobodu a ako rozlišovať veci, ktoré sú skutočné, od tých, ktoré sa iba zdajú byť také.

3. *Počúvať druhých.* Pri každej liturgii zaznieva na konci čítania zo Svätého písma zvolanie: Počuli sme Božie slovo, resp. slovo Pánovo. Nie je to iba formálne ukončenie textu, ale skutočné vyjadrenie postoja človeka. Schopnosť počúvať je vo Svätom písme synonymom

otvorenosti pre Božie pôsobenie, vyjadrením poslušnosti voči Pánovmu slovu a pripravenosti konať podľa vypočutého slova. Z tejto vertikálnej roviny je nevyhnutný prechod do horizontálnej roviny – počúvať spolupracovníka, brata, sestru... Veľa podnetov Ducha Svätého ostáva nevypočutých práve z dôvodu našej neochoty počúvať druhých. Buďme otvorení porozumieť tomu, čo nám bolo povedané, a argumentom, ktoré zazneli. Zhromaždenie apoštolov na sne-me v Jeruzaleme sa vyznačovalo schopnosťou počúvať a ich prostredníctvom Boh urobil veľ-ké veci: „Celé zhromaždenie stíchlo a počúvali Barnabáša a Pavla, ktorí rozprávali, aké veľké znamenia a divy urobil Boh prostredníctvom nich medzi pohanmi“ (Sk 15, 12).

(Spracované podľa: Trstenský, F.: *Vznešenejšia cesta . Pavlova cesta lásky*. TF KU Košice, 2021).

Odporúčané otázky pre diskusiu

Synodalita zahŕňa vnímavosť voči aktuálnym potrebám, formáciu a neustálu ochotu byť otvorený pre Božieho ducha a pre druhých.

- Je naše cirkevné spoločenstvo otvorené pre výzvu „spoločne kráčať“ a zapájať sa do výziev Cirkvi?
- Sú členovia našej farnosti ochotní stretávať sa, navzájom sa počúvať a prijímať názor iného?
- Dáva sa priestor laickým veriacim aktívne sa zúčastňovať na živote farnosti?
- Sú v našej farnosti miništranti, organizovaná služba lektora, ľudia ochotní pomôcť pri práci s deťmi, mládežou...?
- Je funkčná farská rada? Napomáha kňazovi nielen v ekonomickej oblasti?
- Máme v našej farnosti priestor (miestnosť, klubovňu) na stretávanie sa?